

I Z V J E Š T A J
O UČEŠĆU CRNOGORSKE DELEGACIJE
NA BILATERALNIM KONSULTACIJAMA SA UKRAJINOM U PROCESU
PRISTUPANJA CRNE GORE SVJETSKOJ TRGOVINSKOJ ORGANIZACIJI

Kijev, 2. avgust 2011. godine

Crna Gora je decembra 2004. godine podnijela zahtjev za pristupanje Svjetskoj trgovinskoj organizaciji. U dosadašnjem procesu pristupanja održano je VII¹ sjednica Radne grupe (RG), više bilateralnih pregovora o pristupu tržištu² i jedni plurilateralni pregovori o domaćoj podršci poljoprivredi.

Bilateralni pregovori sa predstavnicima Ukrajine otpočeli su decembra 2008. godine. Do sada je održano sedam rundi pregovora i to u februaru, julu, septembru i novembru 2009. godine, u maju i julu 2010. godine, i u junu 2011. godine, kao i bilateralne konsultacije, 2. avgusta 2011. godine.

1. BILATERALNE KONSULTACIJE SA UKRAJINOM

Delegacija Crne Gore, koju je predvodio ministar ekonomije, dr Vladimir Kavarić, je 02. avgusta 2011. godine boravila u Kijevu, na poziv prvog potpredsjednika Vlade Ukrajine, A. Kljujeva. **Predmet bilateralnih konsultacija bilo je približavanje stavova u odnosu na dalji nastavak pregovora između dvije zemlje u kontekstu pristupanja Crne Gore STO-u.**

Naime, tokom poslednje runde pregovora, održane 27. juna o.g. u Ženevi, uslovno je usaglašeno preko 80% ukrajinskih zahtjeva u dijelu pristupa tržištu poljoprivrednih proizvoda. Pristup tržištu industrijskih proizvoda usaglašen je tokom pete runde pregovora, dok je u dijelu pristupa tržištu usluga usaglašeno oko 2/3 ukrajinskih zahtjeva. I pored visokog stepena usaglašenosti u svim oblastima, Ukrajina je i dalje insistirala na ispunjenju svih zahtjeva, pravdajući to interesima svoje privrede. Kako bi na ovaj način bili ugroženi crnogorski ekonomski interesi³ Ukrajini je na pregovorima ponovo ponuđeno zaključivanje Sporazuma o slobodnoj trgovini (FTA), posebno sa aspekta zahtjeva kojima Crna Gora nije u mogućnosti da izađe u susret u kontekstu pristupanja STO. Procijenjeno je da bi ovakav pristup zadovoljio obje strane, ali i omogući punopravno članstvo u Organizaciji. Podsjećanja radi, Crna Gora je Ukrajini u više navrata nudila zaključenje FTA i predlog istog dostavljen je decembra 2010, kao i aprila 2011, nakon toga što je iz ukrajinske Ambasade u Podgorici izjavljeno da nisu upoznati sa predlogom Sporazuma.

---

¹ I sjednica Radne grupe, 4. oktobar 2005. godine; II sjednica Radne grupe, 5. jul 2006. godine; III sjednica Radne grupe, 27. februar 2007. godine; IV sjednica Radne grupe, 19. jul 2007. godine; V sjednica Radne grupe, 28. februar 2008. godine; VI sjednica Radne grupe, 19. jul 2008. godine; VII sjednica Radne grupe, 7. novembar 2008. godine.

² Kad je u pitanju pristup tržištu roba, zaključno sa julom 2011. godine, vođeni su i zaključeni pregovori sa: EU, Kinom, Švajcarskom, Norveškom, Brazilom, Kanadom, Japanom, SAD-om, El Salvadorom i Hondurasom. U dijelu pristupa tržištu usluga, pregovori su vođeni i zaključeni sa: EU, Švajcarskom, Norveškom, Kanadom, Japanom i SAD-om.

³ U skladu sa jednim od osnovnih principa na kojima počiva STO – princip najpovlašćenije nacije MFN.

Pošto je Ukrajina ovom prilikom odbila jedino moguće rješenje za zaključenje pregovora, dogovoreno je da se **Crnoj Gori dostave inovirani zahtjevi za pristup tržištu, što je i urađeno 27. jula u dijelu pristupa tržištu poljoprivrednih proizvoda. Pomenuti dokument bio je osnov za bilateralne konsultacije, na osnovu kojih je izrađena crnogorska Ponuda za robe.** U dijelu pristupa tržištu usluga nije bilo novih zahtjeva⁴.

Bilateralnim konsultacijama sa strane Ukrajine predsjedavao je Volodymyr Petrovych Pavlenko, pomoćnik ministra (i šef kabineta ministra) ekonomskog razvoja i trgovine Ukrajine. Gospodin Pavlenko je ovom prilikom detaljno upoznat sa istorijatom pregovora Crne Gore i Ukrajine, posebno sa činjenicom da je Ukrajina više puta tokom trajanja istih povećavala svoje zahtjeve, što je suprotno pozitivnoj pregovaračkoj praksi.

Nakon detaljne analize statusa pregovora, ukrajinska strana je prihvatila predlog Crne Gore da se otpočinu pregovori u cilju zaključenja FTA-u, što predstavlja veliki napredak u toku pregovora. Dogovoreno je da se nakon zaključenja FTA, potpišu protokoli u okviru pregovora za članstvo Crne Gore u STO-u na nivou usaglašenja zaključno sa poslednjom crnogorskom Ponudom u dijelu pristupa tržištu poljoprivrednih proizvoda⁵, koja podrazumijeva usaglašavanje na nivou od oko 70% ukrajinskih zahtjeva. Na ovaj način oba procesa bi bila okončana istovremeno.

Od ukrajinske strane dobijena su uvjerenja da će se pregovori za FTA završiti u najkraćem mogućem roku, a posebno imajući u vidu podršku i interes potpredsjednika Kljujeva za cjelokupni proces.

Pored bilateralnih konsultacija sa predstavnicima Ukrajine, Ministar Kavarić je imao sastanak sa g-dinom Vadimom Kopilovim, prvim pomoćnikom ministra ekonomskog razvoja i trgovine, kojom prilikom je istaknuto da Ukrajina želi da zaključi pregovore sa Crnom Gorom i istaknuta podrška ministra Kljujeva da se pregovori okončaju što prije. Kopilov je istakao da je bilateralni sporazum o slobodnoj trgovini najbolji i najbrži način za zaključenje pregovora, takođe je naglasio da je g-din Kljujev istakao da će ubrzati procedure oko usvajanja bilateralnog sporazuma.

2. PLANIRANE AKTIVNOSTI

U cilju što skorijeg zaključenja pregovora sa Ukrajinom dogovorena je **sljedeća dinamika aktivnosti:**

- Strane su u obavezi da jedna drugoj dostave predlog teksta FTA do 15. avgusta o.g.

---

⁴ U dijelu pristupa tržištu usluga, poslednji komentari dobijeni su jula 2010. godine. Otvorena pitanja se odnose na:

- otvaranje podsektora usluga koje se odnose na distribuciju energije,
- otvaranje tržišta gasovoda,
- dodatnu liberalizaciju u sektoru drumskog transporta pogotovo kod putničkog i transporta tereta, kao i u pomoćnim uslugama u drumskom transportu i
- u dijelu koji se odnosi na MFN izuzeća i podrazumijeva kolonu koja se odnosi na *Sve sektore* zatraženo je nabranje regionalnih zemalja sa kojima Crna Gora ima zaključene bilateralne sporazume sa ciljem obezbjeđenja kretanja svih fizičkih lica koja pružaju usluge (Srbija, BiH, Makedonija, Albanija, Hrvatska).

⁵ Pristup tržištu industrijskih proizvoda je prethodno usaglašen, dok će pristup tržištu usluga biti definisan na do sada dogovorenom nivou usaglašenosti.

- Strane su u obavezi da jedna drugoj dostave Liste zahtjeva u dijelu pristupa tržištu roba i usluga do 22. avgusta o.g.
- Načelno je dogovoreno je da sledeći sastanak sa predstavnicima Ukrajine bude održan u nedjelji od 12-16. septembra o.g, kada će se raspravljati o predloženim rješenjima za FTA.

Prilikom izrade FTA posebna pažnja će biti usmjerena na pristup tržištu roba i usluga, odnosno na precizno definisanje pravila kojima se isti regulišu. U tom smislu očekuje se aktivno učešće svih nadležnih institucija, kako bi se sve aktivnosti realizovale u dogovorenim rokovima, i na taj način ubrzalo učlanjenje Crne Gore u STO.

PREDLOG ZAKLJUČAKA

1. Vlada Crne Gore je, na sjednici od _____ 2011. godine, razmotrila i usvojila Izvještaj o učešću crnogorske delegacije na bilateralnim konsultacijama sa Ukrajinom u procesu pristupanja Crne Gore Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, Kijev, 2. avgust 2011. godine, koji je dostavilo Ministarstvo ekonomije.
2. Zadužuje se Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja da pripremi Listu zahtjeva u dijelu pristupa tržištu poljoprivrednih proizvoda, i istu dostavi Ministarstvu ekonomije najkasnije do 18. avgusta 2011. godine.
3. Zadužuje se Ministarstvo ekonomije da sva dokumenta dostavi ukrajinskoj strani u dogovorenim rokovima.